

СТАНОВИЩЕ

От проф. дфн MARTIN ТАБАКОВ – ИИОЗ - БАН

Относно конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент”, по 2.3. - Философия, обявен от Института за изследване на общества и знанието при БАН - София, за нуждите на секция „Логически системи и модели” в бр. 53 на „Държавен вестник” от 18 юни 2013 г. (със срок от два месеца от публикуването на съобщението.)

За този конкурс единствен подал документи кандидат е главен асистент, д-р Росен Любимиров Люцканов, който (от 2011 г.) работи като главен асистент в секцията, за нуждите на която е обявен конкурса. Преди това е работил като научен сътрудник II ст. в секция Логика към Институт за Философски изследвания при БАН(2007-2011г.).

Росен Люцканов завършва през 2002 г Философския факултет на Соф. Университет, специалност Философия През 2007 г. успешно защитава дисертация на тема „Феноменът на непълнотата. Логически анализ, математическо обосноваване и философски интерпретации на ограничителните теореми” и е получил образователната и научна степен „доктор”. Още в дисертацията си той прояви задълбоченост и навлезе дълбоко в една изключително трудна област от философия на математиката за която са нужни и добри познания на математическата логика. Росен Люцканов се утвърди като най добрия в България специалист по темата за философските интерпретации на ограничителните (мета)теореми. Впоследствие, в преработен вариант, текстът на дисертацията му бе издаден като отделна книга под заглавие „Теоремата за непълнота: контексти на интерпретация” (в изд. „Изток-Запад” София 2008.). За нея е посочил и рецензия.

За конкурса е представил една монография – („Лицата на Протей. Увод в концептуалната математика”, изд. „Изток-Запад” София 2013) и 20 научни публикации, всички публикувани след защитата на докторската му дисертация. Той има и немалко други публикации преди това, (общо има 2 книги и 41 научни статии, 7 рецензии и отзиви) които коректно не е дал. Основно трудовете му са в областите на философската логика и на философията на математиката, и то свързани с най новите насоки там. Така че те са напълно съответстващи на тематиката на секцията за чийто нужди е обявен конкурса. От тях 8 са в международни списания и сборници, някой доста авторитетни. Напр. статията му “Whitehead’s early philosophy of mathematics and the development of Hilbert’s formalism.” е публикувана в много престижното (категория “А” на ERIH) списание “Logique et Analyse.”. Останалите 12 са в български списания и тематични сборници. Показателно е че публикациите му са в различни наши списания (“Философски алтернативи”, “Критика и Хуманизъм”, “Списание на Институт за Модерността”, “Проблеми на логиката”, “Център за немски идеализъм”, “Университетско издателство ‘Св. Климент Охрид-

ски’ ”. “Университетско Издателство “Св. св. Кирил и Методий” “ - белег, че статиите му се ценят от различни , често конкуриращи се и стоящи на различни позиции философски миниобщества!

Основен труд на Росен Люцканов е представената за участие в конкурса монография „Лицата на Протей. Увод в концептуалната математика”, изд. „Изток-интерпретация”, изд. „Изток-Запад”, София 2013. Това е задълбочено и напълно самостоятелно и систематично изложение на теория на категориите - една сравнително нова област на математиката, но с претенции да бъде заместник на теорията на множествата като основа на съвременната математика, като, според автора, ще изиграе ролята на „концептуална математика”, тъй като позволява в нея, в систематична форма, да бъдат изложени основни идеи и интуиции на математиката.

Предложената от Айленберг и Мак Лейн. „Теория на категориите” е абстрактна математическа теория, която се опитва да обобщи резултатите на всички математически дисциплини и твърденията ѝ се отнасят до всяка система от обекти, отговарящи на условията на съответната структура. Високата ѝ степен на абстрактност позволява тя да има различни интерпретации, което дава възможност да се използва при изследването на различни конкретни системи. Както авторът подчертава „Теорията на категориите” се появява, за да отговори на една променена ситуация в математиката, при която използваните от нея методи и понятия сами се превръщат в предмет на математическо знание и могат да бъдат изследвани с използването на математически методи”.

Навлизането в такива трудна тематика е значително постижение и аз бих препоръчал кандидата дори и ако заслугата му се състоеше само в това, че е разбрал, разработил и популяризировал у нас една модерна тематика. Фактически, както в случая с тематиката на дисертацията му, Росен Люцканов за момента е най добрия в България специалист по теория на категориите! Но авторът коректно е посочил и пет приноса на своя труд. Напр. “изработването на нова дефиниция на понятието „математическа теория”, според която предмета на математиката се изчерпва с „Достижимите категории” ”.

Според мен теория на категориите привлича повече философи отколкото математици. Не искам да преча на ентузиазмът на автора, но хипотезата ми е, че по различни, не само научно-теоретични причини, съдбата ѝ ще е сходна с интуиционизма – от “нова, коренно различна, философско-методологическа концепция за предмета, същността, природата на обектите и основите на математиката” стана перифериен дял от математика, обсъждан повече от философи, но стоящ настрана от интересите на повечето работещи математици. Но смятам че с книгата си Росен Люцканов е направил предостатъчно за българския читател, стига такива да има, защото

тя е толкова задълбочена, че изпреварва значително и квалифицираните философи и квалифицираните математици и четенето ѝ е трудно. Препоръката ми е сега да се насочи към международна активност, да се свърже по активно с малката група световни специалисти по “Теория на категориите”.

Росен Люцканов е напълно готов да ръководи докторанти по в областите на философската логика и на философията на математиката. Особено по темата на дисертацията и на монографията му. Стига да се намерят желаещи и подготвени хора!

Тематично студиите и статиите, с които Росен Люцканов кандидатства в конкурса, могат да бъдат групирани така

–Историко-философски статии (за моя малка изненада – много) засягащи история на математиката и математическата логика и философските въпроси свързани с това. Но дължа да отбележа, че това не са само историко-биографични статии – Росен Люцканов разглежда конкретен автор или проблем, свързвайки го с широк кръг близки и допълващи темата въпроси. И тук се проявява педантичността и задълбочеността на кандидата, стремежът по възможност да изчерпи темата, да я развие всестранно. 4 работи са посветени на Витгенщайн.

- Съвременни проблеми на философската логика, засягащи въпроси появяващи се на границата (по точно на взаимодействието) на логиката, семантиката и онтология. Изпъкват анализи свързани с модерни теми като “структурализъм”, “инференциализъм”.

- Логически парадокси – сравнително по новите теми (мисля че той е човекът популяризирал темите у нас) за “Парадокса на Ябло” и “Епистемическия парадокс на Мур”, както и за “Парадокса на Ръсел”. И тук след коректно излагане на темата намира и собствена интерпретация.

Росен Люцканов е и автор на над 100 рубрики в наскоро излезлия “Енциклопедичен речник по логика и семантика”. Тематично те основно се групират така:

- Понятия на математическата логика, свързани предимно с ограничителните (мета)теорема.
- По малко известни и по нови логически парадокси.
- Логически грешки.
- Историко-биографични статии за утвърдени логици.

Росен Люцканов е намерил 5 цитирания на свои резултати. Забелязвам, че статииите му в “сп. Философски алтернативи” се търсят и теглят от електронната библиотека CEEOL. Напр. за периода от излизането ѝ до днес статията му в бр.1./2013 – “Математическият структурализъм и проблемът за тъждеството” е изтеглена (поне) 4 пъти, което е добър показател за статии от то-

ва списание с такъв характер! Статията му "Философският метод на Лудвиг Витгенщайн: наръчник за употреба"(Философски Алтернативи, 4, 2009) също е изтеглена (поне) 4 пъти.

Росен Люцканов има 20 участия в различни научни форуми и у нас и в чужбина - конференции, семинари. След придобиването на степента „доктор” е бил член на 8 научно-изследователски проекти.

Росен Люцканов е получил и наградата на БАН „Марин Дринов” за млад учен.(2008 г.). Член е на УС на Българското общество за аналитична философия, заместник-председател е на Българския център за процесуални изследвания

През 2011/2012 г. е бил стипендиант на Центъра за академични изследвания в София. Самостоятелно и заедно с други е превел от английски 16 книги и статии, повечето научни.

Росен Люцканов има и педагогически опит. Преподавал е "формална логика" в ПУ „Паисий Хилендарски” (2006-2008г.) ; теория на изкуствения интелект в СУ „Св. Климент Охридски” (2009/2011 г.) и "Практическа логика" в НБУ.

Росен Люцканов напълно отговаря на всички изисквания и на закона и на правилника на БАН и на правилника на ИИОЗ за участие в такъв конкурс. И дори значително ги надвишава. Той бе готов за доцент още преди няколко години и ако се бе явил на някои от обявените в ИИОЗ конкурси за доцент спокойно можеше да ги спечели. Държа да отбележа, че при последната атестация той имаше над 800 точки (И това бяха точки основно от научна дейност, а не от привлечени средства или административна дейност). Докато бяха хабилитирани и колеги с много по-малко точки. А при тази атестация имаше не само доценти, а дори и професори с по-малко точки.

Заключение: С цялостната си значителна научна дейност

Росен Любомиров Люцканов има всички качества да бъде избран за доцент по 2.3. Философия в секция „Логически системи и модели” на Института за изследване на обществата и знанието при БАН - София.

И като член на Научното жури и като член на НС на ИИОЗ аз убедено ще гласувам ЗА неговия избор.

София, 5.11.2012

проф. дфн МАРТИН ТАБАКОВ.